

DE MEST EFFEKTIVA

MILJÖÅTGÄRDERNA

Vårt gemensamma jordklot

DE MEST EFFEKTIVA

MILJÖÅTGÄRDERNA

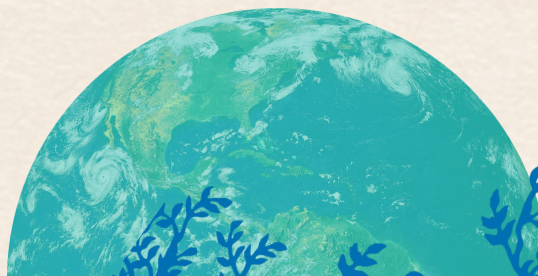
Vårt gemensamma jordklot

Här hittar du en lista över de mest effektiva miljöåtgärderna relaterade till **vårt gemensamma jordklot**. På den första sidan förklaras åtgärdernas kontexter mer i detalj. På de följande sidorna listas miljörelaterade åtgärder i form av handlingar som kan göras på individ-, daghems- och skolnivå samt i de omgivande verksamhetsmiljöerna. De numrerade punkterna kan kopplas till varandra parallellt så att punkt 1 i bakgrundsinformationen om miljöåtgärderna relaterar till punkt 1 i listan av handlingar som individer och organisationer kan göra.

Dessa handlingar har ett positivt avtryck, eftersom de direkt eller indirekt inverkar på individens men också miljöns välbefinnande, samt även minskar miljöbelastningen! Tillsammans kan ni välja de miljöhandlingar som passar er. Listan innehåller också en reflektionsövning som bjuder in deltagarna att iaktta sina vardagliga kontakter, värderingar och attityder samt sina känslor och vanor.

Grön Flagg: Som en del av temat VÅRT GEMENSAMMA JORDKLOT, välj minst tre åtgärder från listan.

Välj åtgärderna från avsnitten Våra miljöhandlingar och/ eller Vi kan påverka ännu mer. Vi rekommenderar att ni väljer ett brett spektrum av handlingar snarare än t.ex. tre stycken som har med dricksvattenförbrukning att göra.

VAD ÄR VÅRA HANDLINGAR KOPPLADE TILL?

1. Förutsättningarna för ett gemensamt liv

Vår stora och mångsidiga planet är varken ensam eller i första hand enbart människans. Förutom oss människodjur lever här en svindlande mängd andra arter, från små nedbrytande organismer till en häpnadsväckande mångsidig flora och majestätiska stora rovdjur. Välmående naturmiljöer med många arter är en förutsättning för livet på vår planet. Också i vardagen är vi i grunden beroende av och kopplade till allt annat levande, nära och långt borta, synligt och osynligt. Kläder, elektronik, mat - allt du ser omkring dig kommer från naturen, från en annan levande varelses livsmiljö. Hur kan vi leva hållbart på vår gemensamma planet, på så sätt att vi respekterar andra människors och arters liv och livsmiljöer?

2. Vi kan ta itu med globala utmaningar med en hållbar livsstil

Förutsättningarna för vårt liv tillsammans står inför globala utmaningar. Av de globala kriser som människan förorsakat hotar klimatförändringen och förlusten av biologisk mångfald livsmiljöernas välbefinnande och därmed alla de organismer som lever i dem. I vår vardag är vi kopplade till klimatförändringen och förlusten av biologisk mångfald bland annat genom vår matkonsumtion, mobilitet, varor, uppvärmning och vattenförbrukning. Särskilt i rika länder som Finland måste de nuvarande konsumtionsnivåerna och livsstilen bli radikalt mer hållbara.

3. Skydda mångfalden och jämlikheten

Genom tiden har vi människodjur utvecklat ett rikt utbud av kulturarv, som alla är anpassade till sin lokala livsmiljö. Vi kan bygga en kulturellt hållbar framtid genom att värdesätta dessa olika kulturarv och försvara jämlikheten mellan människor från olika kulturer. Alla människor, med sina likheter och olikheter, har samma människovärde och rätt till ett gott liv. Även om framsteg har gjorts och ojämlikheten har minskat har vi ännu inte uppnått välbefinnande, mänskliga rättigheter och ett jämlikt liv för alla människor i världen. Globalt sett är de bakomliggande orsakerna bl.a. kolonialism, världsekonomins struktur, konflikter och miljökriser. Men mångfald och jämlikhet kan främjas varje dag, och man kan börja med små handlingar.

4. En gemensam framtid

De globala utmaningarna och frågan om hur de ska bemötas kan väcka jobbiga känslor. Vår gemensamma planet och dess utmaningar kräver en förmåga till holistiskt, ekosocialt tänkande. Detta innebär att man förstår att förutsättningarna för ett gott liv måste säkras inom ramen för en planet för dagens människor och andra arter, liksom också för alla framtida generationer. Istället för materiellt välstånd bör vi eftersträva ekologiskt, socialt och kulturellt välstånd. Den bästa byggstenen för känslor, hopp och en framtid är handling - att föreställa sig och skapa en bättre värld tillsammans med andra.

MINA MILJÖHANDLINGAR

– de mest effektiva miljöåtgärderna i var och ens vardag

1. Jag lär mig nya sätt att tala och uppleva. Jag utforskar vardagliga samband.

- Jag övar mig på att säga människan och RESTEN av naturen, och människan och ANDRA djur.
- Jag rör mig i skogen med ett nyfiket och uppmärksamt sinne, och jag tar andra arter i beaktande.
- Jag bär med mig ett förstoringsglas eller en kikare och stannar upp för att känna, uppleva och använda min fantasi.
- Jag håller mig till stigarna för att undvika att trampa ner växtlighet.
- Jag tar reda på ursprunget till och miljöpåverkan av produkter som t.ex. maten jag äter eller kläderna jag äger.

2. Jag förstärker hållbara levnadsvanor och livsmiljöer.

- Jag äter mer vegetariskt och rör mig med egen muskelkraft.
- Jag värmer upp inomhusluften och vatten med måtta.
- Jag köper nytt med eftertanke, i första hand begagnat, samt ger immateriella gåvor.
- Under torrt väder ställer jag fram vatten för smådjur och pollinatörer i närmiljön.
- Jag låter bli att klippa en del av gräsmattan och planterar endemiska växtarter eller anlägger en äng för pollinatörerna.
- På hösten låter jag bli att kratta löven eller samlar ihop små högar med löv för att skapa skydd för smådjuren.

3. Jag är en bra kompis och jag står upp för allas lika värde.

- Jag frågar mina kompisar eller närmaste hur de mår och gör något trevligt för dem.
- Jag behandlar alla likvärdigt och lämnar ingen utanför.
- Jag ingriper i tal och handlingar som diskriminerar andra.
- Jag lär mig mer om antirasism.
- Jag bekantar mig med kulturellt innehåll som skapats av personer som hör till minoriteter eller ursprungsfolk.

4. Jag ger utrymme för känslor och skapar hopp genom handling.

- Jag väljer en plats i naturen som hjälper mig att bemöta olika känslor.
- Jag bearbetar mina känslor ensam och tillsammans med andra t.ex. genom rollspel, rörelse, musik, skrivande eller omsorg om närmiljön.

VÅRA MILJÖHANDLINGAR

– de mest effektiva miljöåtgärderna i skolan eller på daghemmet

Varje punkt är en åtgärd du kan välja.

1. Vi aktiverar våra sinnen och kontakten till nära och fjärran.

- Vi gör utflykter i närområdets naturmiljöer och rör oss i skogen men håller oss till stigarna, med respekt för andra arter.
- Vi för dagbok där vi antecknar våra observationer och känslor.
- Vi spårar ursprunget till och produktionskedjorna för vardagsföremål och maten vi äter.
- Vi gör bildlappar på olika råvaror som kan hängas upp på väggen i skolmatsalen på en stor världskarta enligt ursprunget för varje dags mat.

2. Mer hållbara vanor i vardagen.

- Vi undersöker hur energianvändningen, livsmedelsvalen och varorna i vårt samhälle relaterar till de viktigaste miljöfrågorna i världen: klimatförändringen och förlusten av den biologiska mångfalden.
- Vi utvecklar sätt att minska vår miljöbelastning inom ett delområde vi väljer (t.ex. mer vegetarisk mat eller mer effektiv energiförbrukning).
- Vi ser en dokumentär om klimatförändringen eller den biologiska mångfalden.
- Vi utmanar alla i på daghemmet eller i skolan att ge ett individuellt eller kollektivt klimat- och naturlöfte

3. Vi lyfter fram mångfalden i vår gemenskap. Vi skaffar en vänskola.

- Vi kartlägger de språk som talas i skolan eller på daghemmet och håller en flerspråkig morgonsamling.
- Vi skapar en årskalender som markeras med temadagar som vi kan fira och med alla de högtider som firas i de kulturer och religioner som eleverna tillhör.
- Vi bekantar oss med skolans eller daghemmets jämställdhets- och jämlikhetsplaner samt vidtar åtgärder för att stärka dem.
- Vi berikar det gemensamma biblioteket med litteratur från olika minoriteter och ursprungsfolk.
- Vi skaffar en vänskola eller -daghem från ett annat land.

4. Vi organiserar ett framtidslaboratorium.

- Vi organiserar ett framtidslaboratorium för att främja fantasin och kreativiteten, där vi funderar över önskvärda framtider.
- Vi hittar på och brainstormar konkreta sätt att skapa en önskvärd framtid i vardagen.

+ Reflektionsövning: Vilken är människornas och de andra arternas position i vår värld och hur behandlas de?

Vi gör Teflontestet, som synliggör människors position och upplevda diskriminering i samhället. Man måste inte dela ut poäng, men vi kan ha en diskussion på basen av testet. Därefter kan vi fundera över vilken position andra djurarter än människan har och hur de behandlas.

VI KAN PÅVERKA ÄNNU MER

– mer effektiva miljöhandlingar genom samarbete

Varje punkt är en åtgärd du kan välja.

Andra daghem eller skolor

- Göra daghems- eller skolbesök med en funktionell lektion på temat vårt gemensamma jordklot
- Låta material och tillbehör cirkulera daghem och skolor emellan, t.ex. via uthyrningstjänster eller bytardagar

Hem, lokalsamhälle och närområde

- Anlägga en äng eller odlingslåda med hjälp av husbolaget eller grannskapet
- Göra en översikt över hur en hobbyverksamhetsorganisation eller annan lokal gemenskap har förverkligat sin jämställdhetsplan
- Ordna en bya- eller stadsdelsfest
- Inspirera ortsbort till att göra klimat- och miljöaktioner

Företag, föreningar och samfund

- Göra volontärarbete för hemlösa hittedjur
- Ordna ett skolbesök eller workshop av en organisation som arbetar med global fostran
- Delta i UNICEF-rundan, Röda korsets bössinsamling el.dyl.

Beslutsfattare och myndigheter

- Ordna en frågestund för beslutsfattare om lokala klimat- och miljöåtgärder
- Bekanta oss med kommunens eller stadens jämställdhetsplan och -åtgärder samt kontakta (med e-post, samtal, brev) lokala beslutsfattare eller myndigheter för att ge dem utvecklingsförslag

Media och det offentliga rummet

- Skriva en insändare om temat 'vårt gemensamma jordklot'
- Organisera en öppen paneldiskussion och/eller ett organisationsforum med människorätts- och jämställdhetsaktörer
- Skapa och dela innehåll i sociala medier som är antirasistiskt och främjar jämställdhet
- Organisera en miljödemonstration eller offentlig debatt om temat "globala utmaningar, lokala lösningar".

Experterna Essi Huotari (Kudelma-forskarnätverket), Maaria Parry (Helsingforsregionens miljötjänster HRM) och Niina Salmi (Nuorten Akatemia (De ungas akademi)) har kommenterat listan för att säkra att de mest effektiva och centrala miljöåtgärderna gällande vårt gemensamma jordklot i en skol- och daghemsmiljö finns med.